

Covid-19 og fremtidens arkitekturpolitik: DEN EFTERTÆNKSOMME

Covid-19-pandemien har i mere end én forstand **fået os til at bremse op og for en stund bevæge os i et langsommere tempo**. Det er tid til at sætte større fokus på fleksible byer, indrettet til fleksibelt tempo, og kloge kvadratmeter i fremtidens arkitekturpolitik

TEKST /
KATRINE NYLAND
SØRENSEN
Nyland
Kommunikation

Fylde cafeer, legende børn, glade cyklister i flok, kærestes hånd i hånd og grupper af unge og ældre, der "hænger ud" i det offentlige rum. Vi er aldrig i tvivl om, hvordan "det gode liv" ideelt set bør udspille sig, når vi visualiserer ny arkitektur og nye byudviklingsprojekter. Det er aktive byer og byrum med "shared space", bevægelse og socialt fællesskab.

På ganske kort tid er der kommet et skær af "gamle dage" over disse billeder, da de seneste måneder har vist os, at fremtidens planlægning af byudvikling også bør indeholde krav til, hvordan vi forebygger og mindsker smitte mellem mennesker.

FREMTIDENS KVALITET I BYUDVIKLING

- I Danske Arkitektvirksomheders fokusudvalg for arkitektur- og byggepolitik har vi gennem de seneste par år været meget optaget af, hvordan vi i samarbejde med landets kommuner kan sikre smukke, bæredygtige bygninger, byer og landskaber over alt i landet gennem en mere bevidst arkitekturpolitik, fortæller Morten Toft Jensen, som udover at være formand for fokusudvalget også er partner i H+ Arkitekter.

-Vi har gennem de seneste par år haft mange spændende samtaler med borgmestre, stadsarkitekter og planchefer om, hvordan vi som brancheorganisation for private rådgivende arkitektvirksomheder kan være med til at styrke en udvikling, hvor arkitekturen og arkitekturens værdi sættes højere på

Foto: Dennis Lehmann

Kalvebod Fælled Skole. Arkitekt: BOGL

dagsordenen i kommunerne, så vi kan få løftet kvaliteten af det byggede miljø til fordel for hele landet.

Lockdown i foråret fik dog udvalgets medlemmer til at reflektere over, hvad vi fremover kommer til

Lad os gøre kvadratmeter til kloge kvadratmeter, hvor langt flere offentlige bygninger har "double use", så de kan bruges i mange flere af døgnets timer, og så børn, unge og voksne kan spredes mere ud

- Vibeke Lydolph Lindblad, medlem af ekspertudvalget

BY

Skt. Kelds Plads.
Arkitekt: SLA

Foto: Mikkel Eye

at forstå ved kvalitet i byudvikling, når vi også skal tænke forebyggelse af smitte ind i privat og offentligt byggeri.

Vil det eksempelvis være et salgsargument i lighed med en god beliggenhed eller minimale driftsudgifter, at der i fremtidens bygninger er taget højde for minimering og imødegåelse af smittespredning i designet? Det kræver en hel anden fleksibilitet, end der hidtil er arbejdet med i arkitektur og planlægning.

FREMIDENS BEREDSKAB

Morten Toft Jensen fortæller: -I mange år har vi talt positivt om de små intime rum, men er den tendens nu sat under pres pga. større risiko for smittespredning? Alle tiltag og aspekter får pludselig nye konsekvenser, uanset hvordan vi prioriterer. Det kan være de små detaljer: Hvordan kan offentlige toiletter f.eks. åbnes uden brug af fysisk berøring? Burde de ikke være elektroniske og berøringsfrie og dermed mere hygiejniske for besøgende? Og bør vi også begynde at betragte håndspritstationer som et nyt fast byrumsinventar?

Morten Toft mener endvidere, at vi fremover kommer til at diskutere

Foto: Rasmus Hjortshøj

Karen Blixen Plads. Arkitekt: COBE Arkitekter

Fotograf: Carsten Ingemann

Kokkedal.
Arkitekt:
Schönherr

Måske vi ser konturerne af en helt ny form for socialt samvær og forretningsmøder, hvor det at mødes også kan være en udendørs gåtur i stedet for at sidde indenfor rundt om et bord med kaffe og kage.

- Maria Bjerg Nørkjær

re, om der skal formuleres skærpede krav til offentlige anlæg og bygninger i forhold til fremtidens beredskab ved et pandemiudbrud. Skal der f.eks. disponeres arealer på skoler, børnehaver, fritidsordninger og andre offentlige bygninger, som hurtigt kan konverteres til udvidet "nødophold" under et pandemiudbrud?

KLOGE KVADRATMETER

Vibeke Lydolph Lindblad, der udover at være medlem af ekspertudvalget er administrerende direktør i Christensen og Co. Arkitekter, forestiller sig, at vi i fremtidens byggeri bliver langt bedre til at gentænke vores kvadratmeter.

-Lad os gøre kvadratmeter til kloge kvadratmeter, hvor langt flere offentlige bygninger har "double use", så de kan bruges i mange flere af døgnet timer, og så børn,

unge og voksne kan spredes mere ud, som hun siger.

-Uddannelsesinstitutioner bør i stigende grad tænke offentlige byrum og udendørsarealer ind i undervisningen, som vi har set flere eksempler på i forbindelse med genåbningen af landet, så undervisningen ikke kun begrænses til klasselokalet. Midlertidige udendørs strukturer til skoler og børnehaver - gerne sammenklappelige - så de kan bruges igen og igen flere forskellige steder. I det hele taget vil vi se skoler og børneinstitutioner bruge udearealer og offentlige rum langt mere aktivt for at minimere antallet af børn i institutionerne.

Maria Bjerg Nørkjær, som er partner i Bjerg Arkitektur, ser ligesom sine kolleger i fokusudvalget et øget behov for at overveje, hvordan vi prioriterer fordelingen

af arealerne mellem bygningerne frem over. -Under nedlukningen af landet har vi set, hvordan parker og grønne arealer flittigt er blevet brugt til sport og træning, nu hvor sportsanlæg og fitnesscentre har været lukket, siger Maria Bjerg Nørkjær.

-Måske vi ser konturerne af en helt ny form for socialt samvær og forretningsmøder, hvor det at mødes også kan være en udendørs gåtur i stedet for at sidde indenfor rundt om et bord med kaffe og kage.

"SHARED SPACE" UDFORDRES

Uanset hvor fleksibelt vi tænker design og arkitektur, og hvor klogt vi bruger kvadratmeterne, så kommer vi også til at diskutere, hvilke konsekvenser byernes fremtidige indretning kommer til at få for borgerne.

Som Torben Møbjerg, der er administrerende direktør i GHB Landskabsarkitekter, påpeger, så bliver begrebet "shared space" udfordret, hvis vi ikke længere kan blande trafik og bevægelsesmønstre, men i stedet skal til at tænke i trafikseparering og ensretning. Skal gågader kunne opdeles i særlige hurtiggang-, slentre- og barnevognsbaner?

-Konsekvenserne vil være enorme, og dynamikken i interaktionerne mellem mennesker i byrummene vil forsvinde, ligesom vores egen navigationsevne vil sløves. Måske vi vil se en tendens til, at de store åbne pladser og byrum programmeres til mindre forsamlinger? Parkbænke bliver til parkstole, hvor vi sidder hver for sig og ikke længere mødes spontant, siger Torben Møbjerg, som mener, at der også kan være en fare for at udvikle mindre demokratiske byer, når vi skaber større afstand mellem mennesker og skaber rum for mindre forsamlinger.

Som Morten Toft Jensen slutter: -Uanset hvad, så vil alle tiltag og aspekter, som skal sikre os mod smittespredning, samtidig med at vi løfter kvaliteten i det byggede miljø, have både positive og negative følgevirkninger. Det er derfor så vigtigt for os som brancheorganisation, at vi er i konstant dialog med kommunerne om, hvordan vi i fællesskab løser de nye udfordringer. ●